

Біліктілікті арттыру бағдарламасы
Бағдарлама паспорты

Білім және ғылым ұйымының, білім беру бағдарламасын әзірлеушінің атауы	Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті
Қосымша білім беру түрі(біліктілікті арттыру / сертификаттау циклі/ бейресми білім беру іс-шарасы)	Біліктілікті арттыру
Бағдарламаның атауы	Хирургиялық аурулардың өзекті мәселелері. Жалпы тәжірибе дәрігерінің тәжірибесінде арқа және буын ауруы
Мамандықтың және (немесе) мамандандырудың атауы (мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасына сәйкес)	-
Білім беру бағдарламасының деңгейі (базалық, орта, жоғары, мамандандырылған)	базалық
БСН бойынша біліктілік деңгейі	7.1
Білім беру бағдарламасының алдыңғы деңгейіне қойылатын талаптар	Жоғары медициналық білім, интернатура, қайта даярлау, резидентура. «Жалпы дәрігерлік практика» мамандығы бойынша дәрігерлер (өтілі жоқ және 3 жылға дейін өтілі бар).
Бағдарламаның кредит (сағат) бойынша ұзақтығы	8 кредит (240ак.сағат)
Оқыту тілі	Қазақ тілінде, орыс тілінде
Өткізу орны	Кафедраның клиникалық базасы
Оқыту форматы	Күндізгі- қашықтан
Мамандану бойынша берілетін біліктілік (сертификаттау курсы)	-
Оқуды аяқтағаннан соң берілетін құжат (сертификаттау курсы туралы куәлік, біліктілікті арттыру туралы куәлік)	Біліктілікті арттыру туралы куәлік
Сараптама ұйымының толық атауы	«Денсаулық сақтау» даярлау бағытындағы ОӘБ терапевтік бейіндегі бағдарламалардың ЖБТ «Отбасылық медицина» комитеті 31.01.2025 ж. №4 хаттама, «Ересектер ревматологиясы» комитеті 04.02.2025 ж. №3 хаттама,
Сараптама қорытындысын жасау күні	03.02.2025ж. «Ересектер ревматологиясы» комитеті 29.01.225г. «Отбасылық медицина» комитеті
Сараптама қорытындысының қолданылу мерзімі	3 жыл

Біліктілікті арттыру бағдарламасын әзірлеуге арналған нормативтік сілтемелер:

1. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және формальды емес білім беру қағидаларын, денсаулық сақтау саласындағы қосымша және формальды емес білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ қосымша және формальды емес білім беру арқылы денсаулық сақтау саласындағы мамандар алған оқудың нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы»;

2. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы»;

3. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-218/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарды сертификаттауға жататын мамандықтар мен мамандандырулар тізбесін бекіту туралы».

4. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 11 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-249/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары білім алушыларының білімі мен дағдыларын бағалау, түлектерінің кәсіптік даярлығын бағалау, денсаулық сақтау саласындағы мамандардың кәсіптік даярлығын бағалау қағидаларын бекіту туралы».

Әзірлеушілер туралы мәліметтер:

Лауазымы	Т.А.Ә.
Әзірленді	
м.ғ.к., «Ішкі аурулар» кафедрасының профессор м.а., «Ересектердің ревматологиясы» комитетінің мүшесі	Туртаева Айгуль Елубаевна
м.ғ.д., «Ревматология» кафедрасының профессоры, «Ересектердің ревматологиясы» комитетінің мүшесі	Исаева Бакытшолпан Габдулхакимовна
м.ғ.к., «Ішкі аурулар және ревматология» кафедрасының профессор м.а., «Ересектердің ревматологиясы» комитет төрағасының орынбасары	Горемыкина Майя Валентиновна
м.ғ.к., «Ревматология» кафедрасының доценті, «Ересектердің ревматологиясы» комитетінің мүшесі	Дильманова Дина Сатыбалдиевна
м.ғ.д., профессор, «№1 отбасылық медицина» кафедрасының меңгерушісі, «Ересектердің ревматологиясы» комитетінің мүшесі	Абишева Сауле Тлеубаевна
PhD, «№1 ішкі аурулар» кафедрасының доценті, «Ересектердің ревматологиясы» комитетінің мүшесі	Жаманкулова Дамира Гиниатовна
Ұлттық хирургия ғылыми орталығы " АҚ оларға. А. н. Сызғанова", басқарма төрағасы, медицина ғылымдарының докторы, профессор, ҰҒА академигі, жоғары біліктілік санаты, бас штаттан тыс маман	Баймаханов Болатбек Бимендеевич
PhD, «Арнайы хирургиялық пәндер» кафедрасының меңгерушісі	Ерназаров Адилет Азретович
«Хирургия, анестезиология және реанимация» кафедрасының оқытушысы	Абдугаппаров Ибрахим Абдуганиұлы

БА бағдарламасының сараптамалық бағалауы «Денсаулық сақтау» даярлау бағытындағы ОӘБ терапевтік бейіндегі бағдарламалардың ЖБТ «Отбасылық медицина» Комитетінің отырысында талқыланды

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	күні, хаттаманың №
Төрағасы	Абугалиева Глеужан Оразалиевна	31.01.2025ж. №4 хаттама

БА бағдарламасының сараптамалық бағалауы «Денсаулық сақтау» даярлау бағытындағы ОӘБ терапевтік бейіндегі бағдарламалардың ЖБТ «Ересектер ревматологиясы» Комитетінің отырысында талқыланды

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	күні, хаттаманың №
Комитет төрағасы, медицина ғылымдарының кандидаты, "Қарағанды медицина университеті" КеАҚ "Ішкі аурулар " кафедрасының профессоры	Алина Асел Разакқызы	04.02.2025ж. №3 хаттама

БАБ, сараптама актісі және талқылау хаттамасы қоса беріледі.

БА бағдарламасы Денсаулық сақтау дайындау бағыты бойынша ОӘБ отырысында мақұлданды №__ хаттама, ...2025 ж. (КҚ ББ ОӘБ сайтында, АЖ каталогында орналастырылған).

Біліктілікті арттыру бағдарламасының паспорты

Бағдарламаның мақсаты:

ЖТД мамандарының теориялық білім алуы және жедел хирургиялық патологияларда, арқадағы және буындардағы ауырсыну кезінде дәлелді медицинаның заманауи принциптеріне сәйкес білікті медициналық көмек көрсету үшін қажетті кәсіби дағдыларды жетілдіру.

Бағдарламаның қысқаша сипаттамасы:

Қазіргі заманғы медицина хирургиялық және тірек-қимыл жүйесі ауруларының көбеюіне байланысты көптеген қиындықтарға тап болады.

"Хирургиялық аурулардың өзекті мәселелері" модулі.

Жалпы тәжірибелік дәрігерлер көбінесе хирургиялық патологияны анықтайтын алғашқы мамандар болады, сондықтан олардың осы саладағы құзыреттері өте маңызды. Хирургиялық аурулардың арасында хирургиялық араласуды қажет ететін жедел және созылмалы жағдайлардың көбеюі байқалады. Хирургияның өзекті мәселелеріне бағытталған білім беру бағдарламасы мамандарға диагностика мен емдеудің заманауи әдістері, сондай-ақ хирургиялық көмектің негізгі принциптері туралы қажетті білім береді. Тиімді хирургиялық емдеу тек теориялық білімді ғана емес, сонымен қатар практикалық дағдыларды да қажет ететінін ескеру маңызды, бұл осы бағдарлама бойынша оқытуды өте маңызды етеді.

"Жалпы тәжірибелік дәрігердің тәжірибесіндегі арқа және буын ауруы" модулі.

Арқадағы және буындардағы ауырсыну пациенттер жалпы тәжірибелік дәрігерге қаралатын ең көп таралған шағымдардың бірі болып табылады. Оған көптеген себептер себеп болуы мүмкін. Тірек-қимыл аппараты ауруларының, әсіресе егде жастағы адамдарда жоғары таралуын, сондай-ақ олардың пациенттердің өмір сапасы мен еңбекке қабілеттілігіне айтарлықтай әсерін ескере отырып, бірлескен ауырсынуды диагностикалау және емдеу мәселесі өте өзекті болып қала береді. Жалпы тәжірибелік дәрігерлер ревматология, ортопедия, неврология және басқа да байланысты пәндер бойынша терең білімді қажет ететін дифференциалды диагностика мен оңтайлы емдеу тактикасын таңдау қажеттілігіне жиі тап болады. Алайда, тәжірибе көрсеткендей, көптеген мамандар симптомдарды түсіндіруде, диагностикалық әдістерді таңдауда және терапияны тағайындауда қиындықтарға тап болады. Бұл осы саладағы дәрігерлердің біліктілігін арттыру қажеттілігін көрсетеді.

"Хирургиялық аурулардың өзекті мәселелері" және "Жалпы практика дәрігерінің тәжірибесіндегі арқа және буын ауруы" модульдері бойынша білім беру бағдарламасы осы олқылықтардың орнын толтыруға, диагностика мен емдеудің заманауи тәсілдері туралы өзекті ақпарат беруге, сондай-ақ пациенттерді тиімді басқару үшін клиникалық ойлау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Осылайша, бағдарлама заманауи клиникалық ұсыныстарды ескере отырып жасалған және дәлелді медицинаға негізделген, бұл оны тәжірибешілер үшін өзекті және пайдалы етеді.

Бағдарламаның негізгі элементтерін үйлестіру:

№/п	Оқыту нәтижесі	Бағалау әдісі	Оқыту әдісі
1	<ul style="list-style-type: none"> - Іш қуысы мүшелерінің жіті ауруларын диагностикалауды, дифференциалды диагностикалауды және емдеуді жүзеге асыруға қабілетті. - Хирургиялық емдеудің көрсеткіштерін анықтай алады. - Пациенттерді динамикалық бақылау, диспансерлеу және профилактика жүргізуге қабілетті. - Пациенттердің уақытша және тұрақты еңбекке жарамсыздық сараптамасын анықтауға қабілетті. - Физикалық зерттеу жүргізе алады.	Тақырыптық пациенттерді клиникалық талдау, ауызша сауалнама, пациенттерді қабылдау.	Лекция, практикалық сабақ, пікірталас, кейс-әдіс, пациенттерді қабылдау, тыңдаушының өзіндік жұмысы. Әдебиеттермен және электрондық дерекқорлармен жұмыс, медициналық құжаттаманы жүргізу.

	<ul style="list-style-type: none"> - Пациенттерге диагностикалық жоспарлай алады. - Зертханалық зерттеулерді түсіндіре алады. - Рентген, ультрадыбыстық, КТ және МРТ суреттерін оқи алады . - Ғылыми зерттеулердің деректерін клиникалық тәжірибемен ұштастыра алады. -Этикалық-деонтологиялық принциптерге сүйене отырып, пациенттермен, олардың туыстарымен және әріптестерімен қарым-қатынас жасаудың коммуникативтік дағдыларын меңгерген. 		
2	<ul style="list-style-type: none"> - Арқадағы және буындардағы ауырсынуды қатар жүретін ревматикалық ауруларды диагностикалауды, дифференциалды диагностикалауды және емдеуді жүзеге асыруға қабілетті - Буындарды пункциялау көрсеткіштерін анықтауға қабілетті. - Буын ауруы бар ауруларды хирургиялық емдеуге көрсеткіштерді анықтай алады. - Арқадағы және буындардағы ауырсынуды бірге жүретін ревматикалық аурулары бар пациенттерді динамикалық бақылауды, диспансерлеуді және профилактиканы жүргізуге қабілетті. - Пациенттердің уақытша және тұрақты еңбекке жарамсыздық сараптамасын анықтауға қабілетті. - Тірек-қимыл аппаратын физикалық зерттеуді орындай алады. - Арқа және буын ауруы бар науқастарға диагностикалық жоспарлай алады. - Аурулардың белсенділігін бағалау үшін функционалдық индекстерді түсіндіре алады. - Арқа мен буын ауруы үшін иммунологиялық және басқа зертханалық зерттеулерді талдай алады. - Буындар мен омыртқаның рентген, ультрадыбыстық, КТ және МРТ суреттерін оқи алады. - Арқадағы және буындардағы ауырсынуды диагностикалау алгоритмін қолдана алады. - Арқа және буын ауруы бар науқастарды емдеу жоспарын құра алады. 	Тестілеу, тақырыптық пациенттерді клиникалық талдау, практикалық дағдыларды қабылдау.	Лекция, практикалық сабақ, пікірталас, кейс-әдіс, пациенттердің курациясы, тыңдаушының жеке жұмысы. Әдебиеттермен және электрондық дерекқорлармен жұмыс, медициналық құжаттаманы жүргізу.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ғылыми зерттеулердің деректерін клиникалық тәжірибемен ұштастыра алады. -Этикалық-деонтологиялық принциптерге сүйене отырып, пациенттермен, олардың туыстарымен және әріптестерімен қарым-қатынас жасаудың коммуникативтік дағдыларын меңгерген. - Омыртқа мен буын қызметін зерттеудің физикалық дағдыларын меңгерген. - Аурулардың белсенділігін бағалаудың функционалдық индекстерін түсіндіру. - Зертханалық зерттеулерді түсіндіре алады. - Аспаптық зерттеу әдістерін түсіндіру дағдыларын меңгерген. - Арқадағы және буындардағы ауырсынуды басқара алады. 		
--	---	--	--

Біліктілікті арттыру бағдарламасын іске асыру жоспары

№/п	Тақырып/бөлім/пән атауы	Сағат көлемі			Тапсырма
		дәріс/семинар	тәжірибелік сабақ	ТӨЖ	
1.	Хирургиялық аурулардың өзекті мәселелері 1 Модулі	30	60	30	
1.1	Жедел асқазан-ішектен қан кету. Асқазан мен он екі елі ішектің тесілген ойық жарасы. (клиникасы, дифференциалды диагностикасы және емі)	10	20	10	Амбулаториялық деңгейде хирургтың қабылдауында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Дифференциалды диагностика жүргізу, диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу, тексеру және емдеу жоспарын жасау. Емдеудің негіздемесі.
1.2	Іш қуысы ағзаларының жедел аурулары. Жедел аппендицит. Жедел холецистит. Жедел панкреатит. (клиникасы, дифференциалды диагностикасы және емі)	10	20	10	Амбулаториялық деңгейде хирургтың қабылдауында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Дифференциалды диагностика жүргізу, диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу, тексеру және емдеу жоспарын жасау. Емдеудің негіздемесі.

1.3	Жедел ішек өтімсіздігі. Қысылған жарықтар. (клиникасы, дифференциалды диагностикасы және емі)	10	20	10	Амбулаториялық деңгейде хирургтың қабылдауында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Дифференциалды диагностика жүргізу, диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу, тексеру және емдеу жоспарын жасау. Емдеудің негіздемесі.
2.	Жалпы тәжірибе дәрігерінің тәжірибесінде арқа және буын ауруы 2 Модулі	30	60	30	
2.1	Арқадағы ауырсынуды диагностикалау және емдеу алгоритмі (арқадағы ауырсынудың дифференциалды диагностикасы: ревматикалық және ревматикалық емес)	3	6	3	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.2	Арқадағы ауырсынуды диагностикалау және емдеу алгоритмі (омыртқаның қабыну аурулары: анкилозды спондилит, псориазды спондилит, реактивті спондилит, энтеропатиялық спондилит)	5	10	5	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.3	Арқадағы ауырсынуды диагностикалау және емдеу алгоритмі (омыртқаның дегенеративті аурулары: омыртқа остеохондрозы, спондилитроз)	2	4	2	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу.

					Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.4	Арқадағы ауырсынуды диагностикалау және емдеу алгоритмі (метаболикалық аурулар: остеопороз, Пагет ауруы, остеомаляция)	5	12	6	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.5	Арқадағы ауырсынуды диагностикалау және емдеу алгоритмі (жұмсақ тіндердің ревматикалық аурулары: фибромиалгия, миофасциялық ауырсыну синдромы)	2	4	2	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.6	Қабыну артритін диагностикалау және емдеу алгоритмі (ревматоидты артрит, жүйелі қызыл жегі, жүйелік склеродерма)	4	8	4	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.

2.7	Артропатия мен остеоартритті диагностикалау және емдеу алгоритмі	3	4	2	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.8	Спондилоартриттердегі буын синдромын диагностикалау және емдеу алгоритмі (реактивті артрит, псориатикалық артрит)	2	4	2	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.9	Микрокристалды артритті диагностикалау және емдеу алгоритмі (подагра, пирофосфат)	2	4	2	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу. Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
2.10	Инфекциялық артритті диагностикалау және емдеу алгоритмі (вирустық, бактериялық, септикалық)	2	4	2	Ревматология бөлімшесінің палатасында пациенттермен жұмыс. Шағымдарды, анамнезді жинау. Тірек-қимыл жүйесін Зерттеудің физикалық әдістерін жүргізу. Буын синдромы бойынша дифференциалды диагностика жүргізу.

					Диагностикалық және жіктеу критерийлеріне сәйкес клиникалық диагнозды негіздеу. Тексеру және емдеу жоспарын құру. Белсенділікті бағалаудың функционалды индекстерін, иммунологиялық сынақтарды және радиологиялық әдістерді түсіндіру. Емдеудің негіздеу.
	Жалпы:	60	120	60	
	Қорытынды:	240 сағат			

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалау

Бақылау түрі	Бағалау әдістері
Ағымдағы	Сұхбат-25 %. Практикалық дағдыларды көрсету және /немесе сабақтарда практикалық жұмыстарды орындау қабілетін бағалау – 50%. Бақылау-25%.
Аралық (қажет болған жағдайда)	-
Қорытынды	Тестілеу – 100%

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Ұпайлардың сандық баламасы	%-дық мазмұн	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі:

1. Хирургические болезни. Учебник в 2-х толда. Т.1. Ред. В.С. Савельева, А.И. Кириенко, 2017 г.
2. Хирургиялық аурулар. Оқулық. Ред. басқ. А.Ф. Черноусов. Қазақ тіліне ауд. С.О. Сабербеков. 2018 ж.

3. Хирургические болезни. М.В.Мерзликина, 2023 г.
4. Акатаев Н.А Клиническая хирургия. Оқулық. –Актобе, 2021-700-с.
5. Насонов. Е. Л. Российские клинические рекомендации. Ревматология / Е. Л. Насонов - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 448 с. - ISBN: 978-5-9704-5398-8.
6. Адебаджо Э., Данкли Л. Ревматология / под ред. Э.Адебаджо, Л.Данкли ; пер. с англ.; под ред. докт. мед. наук,проф. А.М.Лилы. – Москва: МЕДпресс-информ, 2022 – 304 с.
7. Мазуров В.И. Клиническая ревматология. 3-ші басылым, қайта қаралған және толықтырылған./ ред. В.И. Мазурова. — М.: Е-ното, 2021 - 696 с.

Қосымша:

1. Жүнісов Б.К. Өткір іш бүрмесі. Оқу-әдістемелік құрал. –Шымкент,2020 ж.
2. Кузнецов Н.А. Клиническая хирургия:обследование пациента.,2020 ж.
3. А. Ж. Нұрмақов, А. Н. Баймаханов Хирургиялық аурулар: оқулық. 2017 ж.
4. Анкилозирующий спондилит : оқу құралы / Е. В. Капустина, Т. Ю. Большакова, П. А. Шестерня [и др.]. — Красноярск : КрасГМУ им. проф.В.Ф. Войно-Ясенецкого, 2019. — 70 с. — Мәтін : электрондық // Лан: электрондық кітапхана жүйесі. — URL:<https://e.lanbook.com/book/131415>.
5. Котенко, К. В. Боль в суставах / К. В. Котенко т.б.]. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 560 с.: ил. - (Серия "Библиотека врача-специалиста"). – 560 с. (Серия "Библиотека врача-специалиста") - ISBN 978-5-9704-5232-5. - Текст: электронный//ЭБС"Консультантстудента":[сайт].URL: <https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785970452325.html>.

Электрондық ресурстар:

1. Гостищев В.К. Клиническая оперативная гнойная хирургия, 2016 <http://library2.ayu.edu.kz/book/d7dbcb40d34a11f8b9f1d65eaef87a7c>
2. Джорджия Герберт, Рэйчел Перри, Хеннинг Кейнке Андерсен, Шарлотта Аткинсон, Кристофер Пенфолд, Стивен Дж. Льюис, Эндрю Р Несс, Стивен Томас Раннее энтеральное питание в течение 24 часов после операции на нижних отделах желудочно-кишечного тракта по сравнению с более поздним началом из-за продолжительности пребывания в больнице и послеоперационных осложнений 22 июля 2019 г. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD004080.pub4>
3. Грачев Б.-Оперативная хирургия наружных брюшных грыж. 2016.<https://doi.org/10.1002/14651839.CD004067.pub3>
4. Клинические протоколы диагностики и лечения МЗ Республики Казахстан. https://diseases.medelement.com/search?searched_data=diseases&diseases_filter_type=section_medicine&section_medicine=701731711493189199.
5. Сайты журналов «Научно-практическая ревматология» <http://rsp.ima-press.net/index.php/rsp> и «Современная ревматология» <http://mrj.ima-press.net/index.php/rmj>

Ақпараттық ресурсқа сілтеме:

- 1.<http://www.scopus.com>
- 2.<http://elibrary.ru>
- 3.www.medscape.com

4. pubmed.ncbi.nlm.nih.gov
5. medlineplus.gov
6. www.evidence.nhs.uk
7. www.who.int

Білім беру ресурстарына қойылатын талаптар

1. Білім беру бағдарламасы
2. Кадрлық қамтамасыз етуге қойылатын біліктілік талаптары (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы)
3. Клиникалық базаның болуы (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-304/2020 бұйрығы)
4. МСАК (ҮПО) үздік тәжірибелер орталықтары
5. Оқу-клиникалық, симуляциялық орталық
6. Көрнекі құралдар: презентациялар, кестелер, суреттер;
7. Лекцияларға, семинарларға әдістемелік әзірлемелер;
8. Оқу-әдістемелік құралдар: тестілік бақылау мәселелері, ситуациялық міндеттер;
9. Лекции - презентациялар.
10. Кітапхана қоры, интернет-ресурстарға қол жетімділік.

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету және жабдықтар:
Мультимедиялық қондырғы немесе проектор, динамиктер, ноутбуктер, экран, флипчарттар, маркерлер, тыңдаушыларға арналған үлестірме.

Қолданылатын қысқартулар мен терминдер:
БББ-білім беру бағдарламасы